

Jedwabny Szlak i Marco Polo

Mapa głównej trasy Jedwabnego Szlaku. Wikipedia.

Jedwabny Szlak to nazwa dawnej drogi handlowej przebiegającej przez obszar dwóch kontynentów. Stanowił połączenie między Chinami a Bliskim Wschodem i Europą.

.Wszystko zaczęło się od jednego towaru - materiału utkanego z kokonu pewnej ćmy, z którego zaczęto szyć cesarskie szaty. Jedwabny Szlak mierzył ponad osiem tysięcy kilometrów i biegł z dawnej chińskiej stolicy przez mityczne miasta Azji Środkowej Samarkandę i Persepolis aż po Morze Śródziemne do bazarów Konstantynopola i do weneckich kupców.

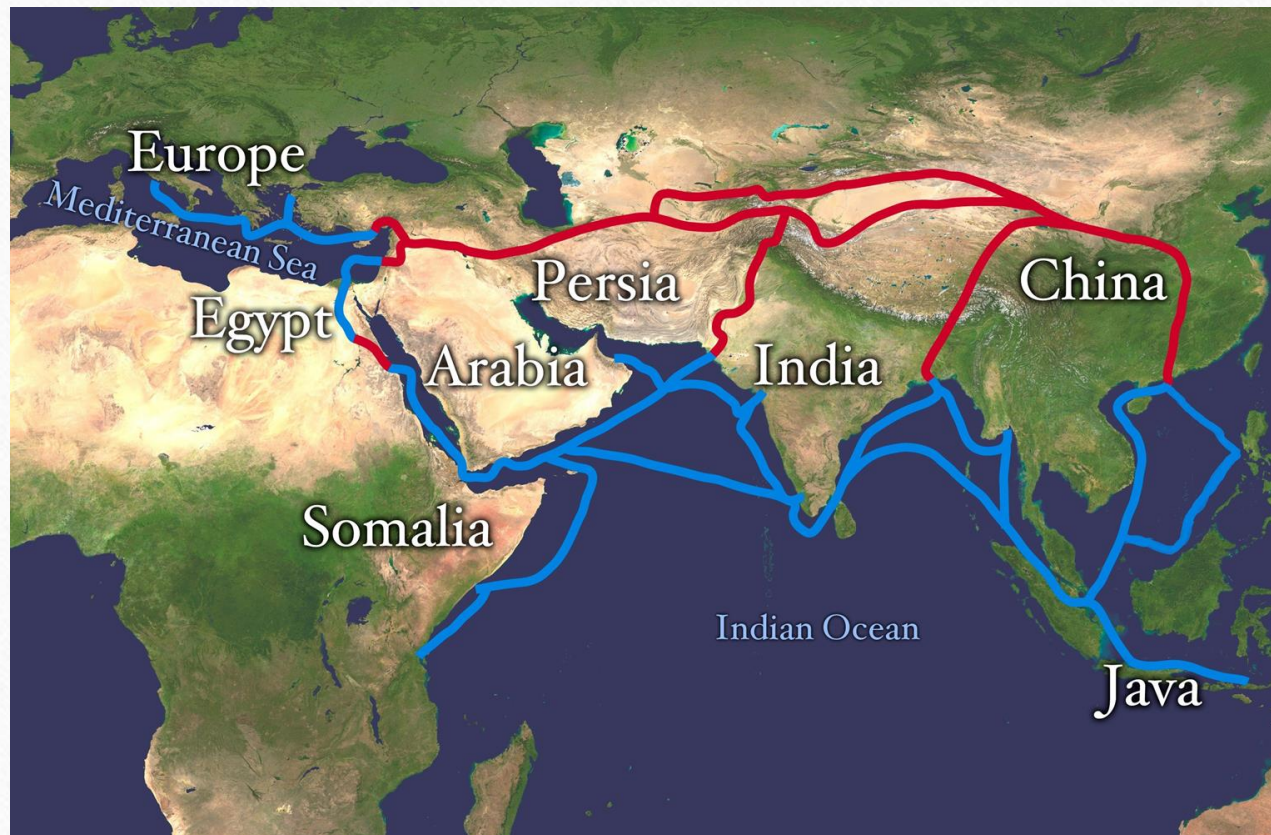
.Od Aleksandra Wielkiego po Czyngis - chana, cesarze i książęta zawsze chcieli go kontrolować. Warto było o niego walczyć. Przynosił nie tylko zyski materialne. Ludy, których ziemie przecinał, wymieniały towary, ale też idee i zdobycze techniki, od których później zależał byt Europy Zachodniej.

•Historia tego traktu rozpoczęła się w III wieku p.n.e., w czasach panowania dynastii Han. W II wieku p.n.e., w czasach rządów cesarza Wu, Chiny stały się największą potęgą militarną w Azji. Kraj rozwijał się ekonomicznie i politycznie, a to pociągnęło za sobą wzrost popytu na dobra luksusowe. Gdy cesarski emisariusz Zhang Qian doniósł władcy o krainach położonych daleko na zachód, ten postanowił rozprawić się z nomadami Xiongnu i w ten sposób zyskać kontrolę nad szlakami prowadzącymi w kierunku odległych krain.

•Imperium rzymskie również się rozrastało w tym czasie. Rzym powoli zaczął kontrolować cały basen Morza Śródziemnego. W pierwszym stuleciu naszej ery zapanował Pax Romana - pokój rzymski i w tym okresie było mało wojen. Tak samo jak w Chinach, również w Rzymie stabilność polityczna zaowocowała wzrostem handlu. Rzym zdobył dostęp do zamorskich szlaków handlowych do Indii poprzez Egipt i zaczął regularną wymianę handlową.

Chociaż Rzym i Chiny dynastii Han bardzo się rozprzestrzeniły, wciąż pozostawał duży dystans między tymi dwoma krajami. Azja Środkowa jest usiana górami, pustyniami i rozległymi stepami. Oba imperia dzielił ogromny dystans. Kupcy musieli znaleźć drogi, którymi mogli pokonać pustynie, góry i rzeki.

„Jedwabny Szlak” w rzeczywistości składał się z sieci wielu dróg, dlatego zamiennie często używana jest nazwa „Jedwabne Szlaki”.

Zasięg Jedwabnego Szlaku. Wikipedia.

.Od I wieku p.n.e. Jedwabny Szlak był jedną z najważniejszych dróg lądowych! Przestał być używany dopiero w epoce wielkich odkryć geograficznych, kiedy transport drogą lądową stał się wybitnie niewydajny. Warto wspomnieć, że nazwa szlaku powstała późno, bo dopiero w 1877 roku. Jako pierwszy nazwy Jedwabny Szlak użył Ferdinand von Richthofen. Niemiecki podróżnik, geograf i badacz Chin nazwał starożytny trakt Seidenstrasse (w dosłownym tłumaczeniu „jedwabna droga”).

.Oprócz jedwabiu, drogą z Chin do Europy docierał także papier oraz inne surowce i produkty, jak: żelazo, ceramika, korzenie, przyprawy i przede wszystkim jadeit. W drugą stronę Jedwabnym Szlakiem wędrowały rośliny uprawne, winogrona, perfumy, biżuteria i złoto. Nie można zapomnieć, że poza towarami z Chin do Europy docierała także wiedza. Między X a XIII wiekiem na Stary Kontynent trafiło wiele wynalazków. Niektórych używamy do dziś między innymi: kompas, zegar mechaniczny, papier, proch, instrumenty muzyczne.

·Do transportu towarów Jedwabnym Szlakiem używano wielbłądów. Zwierzęta te wykazywały wyjątkową odporność na pustynne warunki i mogły przewozić ładunek o masie przekraczającej 200 kg!

·U zmięchu średniowiecza chińscy kupcy docierali ze swymi towarami także do Królestwa Polskiego. Cenne produkty były dostarczane do Krakowa, skąd Wisłą transportowano je do Gdańska. Stamtąd drogą morską trafiały do krajów Europy Zachodniej.

·Trasę Jedwabnego Szlaku ponad 750 lat temu przebył Marco Polo, wenecki podróżnik, kupiec i niezwykły odkrywca. W 1271 roku wyruszył drogą lądową do Chin, gdzie spędził prawie 20 lat. Jego dzieło „Opisanie świata” przez długie lata było głównym źródłem średniowiecznej geografii.

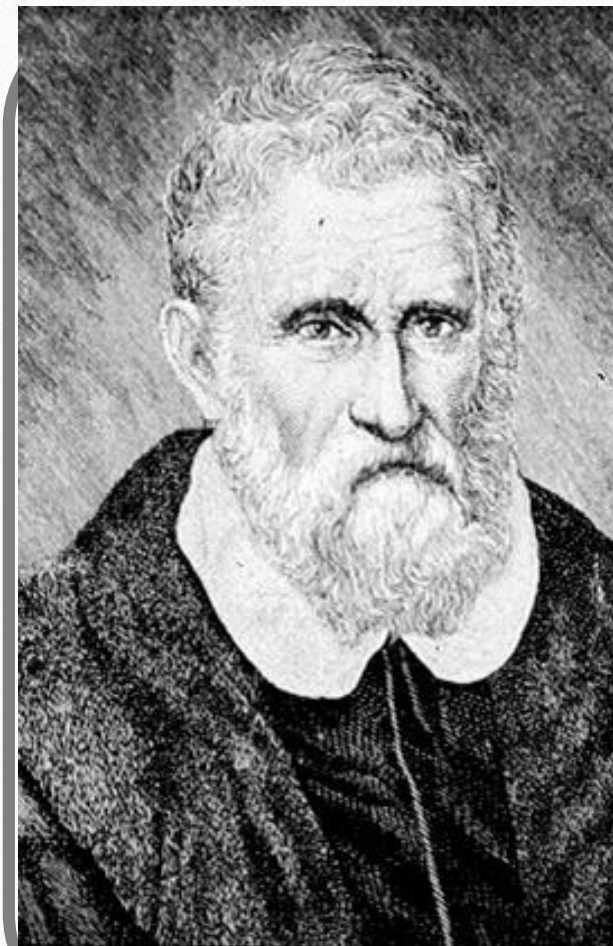
Marco Polo (ur. 15
września 1254

w Wenecji, zm. 8 stycznia

- Wraz z ojcem i stryjem dotarł do Chin, przemierzając

Jedwabny Szlak. Był on jednym z pierwszych przedstawicieli Zachodu, który dotarł do Państwa Środka.

wenecki kupiec i podróżnik

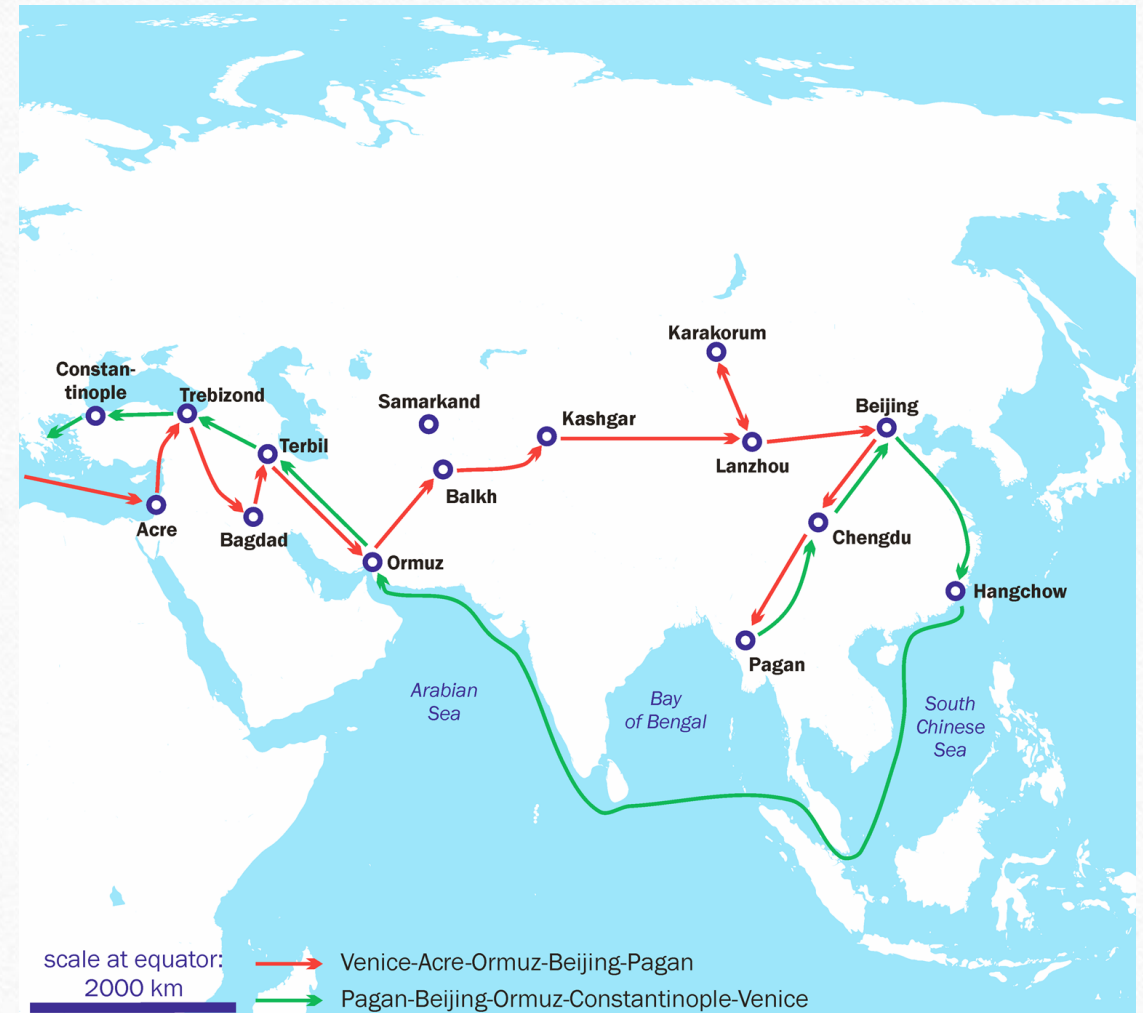

wyobrażenie Marco Polo, ok. 1600 r. Wikipedia.

Marco Polo pochodził z rodziny o długich tradycjach podróżniczych. Jego ojciec Niccolò i stryj Maffeo od lat handlowali ze wschodnimi partnerami. Bywali w Chanacie Wołżańskim oraz utrzymywał kontakty z Mongołami.

W podróż do Chin Niccolò, Maffeo i siedemnastoletni Marco wyruszyli wiosną 1271 roku. Lądowa podróż trwała kilka lat. Trasa prowadziła przez Irak, Afganistan, Góry Pamiru, Wielki Step i pustynię Takla Makan. Przed obliczem władcy Chin stanęli prawdopodobnie w 1275 roku.

Trasa Marco Polo. Wikipedia.

Marco Polo spędził tam siedemnaście lat, zdobywając w tym czasie zaufanie miejscowego dworu. Pozwoliło mu to na nieskrępowane podróże po azjatyckich krainach. Jednak ciężko dokładnie określić miejsca, które widział. Marco Polo opisywał pod miejscowymi nazwami nieznane w Europie krainy. Relacje pełne są opisów praktyk, zachowań i obyczajów, zaskakujących dla obcego przybysza. Prawdopodobnie w tym czasie podróżnik odwiedził Indie, Indonezję i Cejlon, być może dotarł nawet do wybrzeży Afryki.

Podróż Marco Polo karawaną przez Azję. Wikipedia.

Do Wenecji powrócił jako niezwykle zamożny człowiek w 1292 roku. Sześć lat później, w wojnie przeciwko Genui, wyposażył galerę i osobiście nią dowodził. Po przegranej bitwie dostał się do niewoli, gdzie powstały wspomnienia Marco Polo spisane przez Rustichellego pod nazwą „Opisanie świata”.

Współcześni nie uwierzyli w jego opowieści. To co opisał Marco Polo: Chiny, Państwo Wielkiego Mogoła, Afganistan były to rzeczy, które można porównać tylko z opisami świata Herodota.

Marco Polo w stroju mongolskim
– takim musieli go zobaczyć Wenecjanie
po powrocie z trwających 24 lata podróży. Wikipedia.

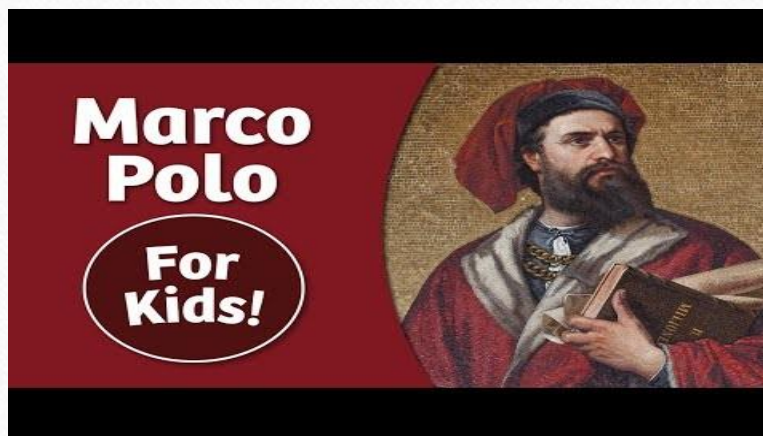
Opis Marco Polo należy do najcenniejszych, średniowiecznych źródeł wiedzy o wschodniej i południowej Azji. Przewyższa mnogością spostrzeżeń wcześniejsze relacje pierwszego znanego podróżnika polskiego Benedykta Polaka i podróżnika włoskiego Giovanniego da Pian del Carpinego. Opis ten aż do czasów Krzysztofa Kolumba był podstawą geografii i kartografii krajów Wschodu, istotnie wpłynął też na zainteresowanie się tymi krajami. Europa dowiedziała się np. o cywilizacjach Dalekiego Wschodu i Indii, co miało niemałe znaczenie w epoce wielkich odkryć geograficznych. Opisy Marco Polo zachęciły do dalekich wypraw zamorskich wielu żeglarzy, m.in. Kolumba i Vasco da Gamę. Dzieło należy do „nieśmiertelnych” w literaturze światowej - już w średniowieczu było wielokrotnie przepisywane i przekładane, a od XV w. jest wydawane drukiem w różnych językach i pod różnymi tytułami.

Strona z rękopisu dzieła Marco Polo.

Wikipedia.

Film o Marco Polo

(przed projekcją proszę włączyć napisy w języku polskim)

Bibliografia:

<https://pl.khanacademy.org/humanities/world-history/ancient-medieval/silk-road/a/the-silk-road>

<https://zpe.gov.pl/a/swiat-przed-wielkimi-odkryciami-geograficznymi/DKWqGNNF9>

<https://www.national-geographic.pl/arttykul/jedwabny-szlak-jak-przebiegal-i-co-nim-transportowano>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Jedwabny_Szlak

https://pl.wikipedia.org/wiki/Marco_Polo

<https://www.polskieradio.pl/39/156/arttykul/1231617,marco-polo-%E2%80%93-zrozumiec-chiny>

<https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/Polo-Marco;3959674.html>